

A víz a magyar hagyományok tükrében

Életet ad, de ha úgy alakul, el is veszi azt.

- A régi kor embere ismerte a víz erejét, és tisztelte azt.
- Az élet alapfeltételét jelentő őselem mágikus tulajdonságokkal bírt.
- Számos mítoszban, teremtésmondában, hiedelemben, babonában felbukkant az ember és a víz kapcsolata.

Ismerjünk meg közülük néhányat!

1. A víz a születés ereje – „élet vize” motívum

- Megújulás, születés, termékenység szimbóluma
  - Húsvéti locsolkodás
  - Magyar mondavilág: Álmos anyjának méhéből forrás fakad, és ágyékából dicső királyok születnek.

- A föld termékenysége, élet fennmaradása

Aratólány meglocsolása

Esővarázslás

„Esőt Uram, esőt”
https://nava.hu/id/tudtae_20200504/

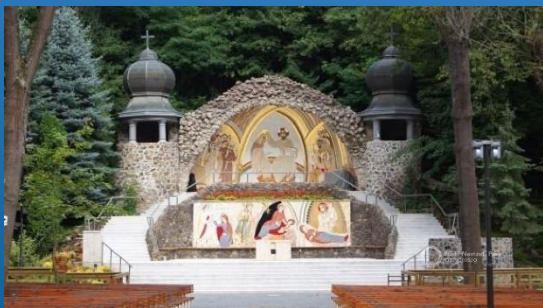
2. Gyógyító és éltető víz

- Halhatatlanság italai: gyógyító víz, az élet vize, szentelt víz

- Csodatévő kutak, források → zarándokhelyek

Mátraverebély-Szentkút

Forrás: https://gondola.hu/hirek/256389-Megtartjak_az_urnapi_kormenetet_Szentkuton.html

Szent László forrás

Forrás: <https://guideathand.com/hu/sight/a-szent-laszlo-forras>

Pálósszentkút

Forrás: <https://www.turautak.com/cikkek/latnivalok/szakralis--vallasi-helyek/palosszentkut--petofiszallas-.html>

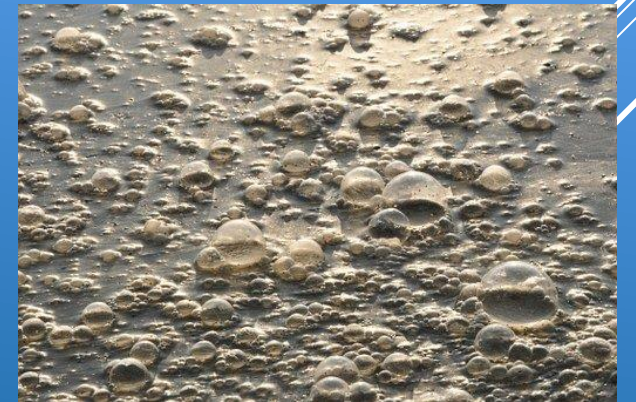
3. Rossz hír hozója

- Ha valaki meghal, a vízzel teli edényeket ki kell üríteni, mert ellenkező esetben balszerencsés lesz a ház.
- Rossz előjelnek számít a vizet cél nélkül forralni, mert az eladó sorban lévő lány nem megy férjhez.
- Nem szabad a kézről vizet rázni a padlóra, mert gonosz szellemek indulhatnak el a házban.
- A véletlenül kiömlő víz rossz előjelnek számít, betegséget és nélkülözést jelent.
- Koszos vödörbe vizet tölteni balszerencsét jelent.

4. „Álmodó” víz

Számtalan formában megjelenik az álmainkban.

- Álomfejtők, álmoskönyv szerint:
  - tiszta víz – szerencse
  - hideg vizet inni – bánat
  - koszos víz látványa – gátlástalan személyre figyelmeztet, aki tönkre akarja tenni az álmodót

5. Bajelhárító varázserő

- Ősi egészségvarázsló szertartás: vízbedobás – betegség elvitele pl. kiszehajtás, téltemetés alkalmával: meggyújtott szalmabábút dobtak a vízbe – betegséget, halált, telet jelképezte
- Újszülött fürdetése: különböző tárgyakat tettek bele, hogy jó irányba menjen a gyermek sorsa.
- Új házba költözés – szenesvízzel hintették meg a sarkokat, hogy a sötét erőtől megtisztítsák a házat.

Forrás: <https://ma7.sk/kozelet/kulonos-husveti-nepszokasok-nyomaban>

Forrás: <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-524.html>

Forrás: <https://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1663.html>

6. Népi jóslatok, bölcsességek a vízhez kapcsolódóan

- **Január 6.** Vízkereszt: Ha ezen a napon ha csurog az eresz, hosszú lesz a tél, ha fagy, akkor még többet kell várni a tavaszra. Ha ezen a napon esik a hó, a tél hamarosan megszűnik. Ha fúj a szél, akkor jó termés lesz az évben.
- **Január 22.** Hogyha megcsordul Vince, megtelik a pince. Ha esik, nem lesz jó bor az évben.
- **Március 4.** Kázmér nap: Ha e napon esik vagy havazik, az aratást egy héttel el kell halasztani.
- **Húsvét vasárnap.** Ha Húsvét napján esik, Pünkösdig minden vasárnapon eső fog esni, és változó időket várhatni.
- **Május 25.** Ha Orbán napján esik, jó lesz az idei termés.
- **Június 8.** Ha Medárd napján esik, negyven napig esni fog.
- **November 11.** Márton napján, ha a lúd jégen jár, akkor karácsonykor vízben poroszkál.
- **November 25.** Ha Katalin kopog, karácsony tocsog.

7. Időjós állatok – népi megfigyelések, amik esőt jeleznek

A népi megfigyelések szerint nagyon sok állat természetével és viselkedésével előre tudja jelezni a várható időjárást. Ha megfigyeljük a természetet, a környezetünkben élő állatokat és növényeket, akkor mi is “olvashatunk” a jelekből.

- ha a fecskék alacsonyan repülnek
- ha a szamarak a fülüket rázzák és ordítanak
- ha csípnek a legyek
- ha a földigiliszta a föld felszíne közelében tevékenykedik
- ha a kutya sokat vakaródzik, és hempereg a porban.
- ha a madarak a porban fürödnek
- ha a méhek a méhkas közelében tartózkodnak, ha nem akarnak reggel kirepülni vagy ha tömegesen mennek vissza a kaptárba
- ha a békák alacsonyan ülnek vagy nagyon hangosan brekegnek

Segédanyagok, források

- **Emese álma** https://alfahir.hu/magyar_mond%C3%A1k_emese_%C3%A1lma-20110126
- **Mátraverebély – Szentkút legendája** <https://femina.hu/utazas/matraverebely-szentkut/>
- **Szent László legendája** <http://ilovematra.blogspot.com/2016/07/minden-napra-egy-legendaszent-laszlo.html>
- **Pálosszentkút története** <http://palosszentkut.hu/index.php/a-kegyhely-tortenete>
- <https://www.symbolonintezet.hu/a-viz-vilagnapjan-a-vizrol-a-magyar-hagyomany-tukreben/>
- <https://www.termalfurdo.hu/utitars/hallott-mar-ezekrol-a-kulonos-vizes-hiedelmekrol-es-babonakrol-5636>
- <http://www.matud.iif.hu/2013/11/08.htm>

Köszönöm a figyelmet!

